

Литература

1. Гаджиев, А.А. Русская сетевая литература: история, типология и поэтика / А.А. Гаджиев // КиберЛенинка [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/russkaya-setevaya-literatura-istoriya-tipologiya-i-poetika>. – Дата доступа: 03.04.2024.
2. Genette, G. Paratexts: Thresholds of Interpretation / G. Genette. – Cambridge: Cambridge university press, 1997. – 456 p.
3. 聯合新聞網 (Объединённое новостное агентство) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://video.udn.com/>. – Дата доступа: 03.04.2024.
4. 關於陳黎 (О Чэнь Ли) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://faculty.ndhu.edu.tw/~chenli/index.htm>. – Дата доступа: 03.04.2024.
5. 陳黎。戰爭交響曲 (Чэнь Ли. Военная симфония) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://faculty.ndhu.edu.tw/~chenli/poetry6.htm#WS>. – Дата доступа: 03.04.2024.
6. 陳黎。島嶼邊緣 (Чэнь Ли. Граница острова) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://faculty.ndhu.edu.tw/~chenli/poetry6.htm>. – Дата доступа: 03.04.2024.
7. 陳黎。夜間魚 (Чэнь Ли. Ночная рыба) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://faculty.ndhu.edu.tw/~chenli/poetry6.htm#7>. – Дата доступа: 03.04.2024.
8. 陳黎。一茶 (Чэнь Ли. Чай) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://faculty.ndhu.edu.tw/~chenli/poetry6.htm#%E4%B8%80%20%E8%8C%B6>. – Дата доступа: 03.04.2024.

P.I. Oleynikova

Belarussian State University

e-mail: oleynikovapolina111@gmail.com

The Specifics of Functioning of the Poetry in the Internet space (using the example of Chen Li's collection "The Edge of the Island")

Key words: network literature, Taiwanese poetry, visual poetry, paratext, Chen Li.

Using the example of the website of Taiwanese poet Chen Li, the article reveals the specifics of functioning of the Internet-literature. The influence of the Internet space on the reception of poetry is shown, the advantages of using network technologies are determined (the use of paratextual elements, playwriting techniques, intermedial elements).

А.М. Пісарэнка

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў

e-mail: kaffiloll@mail.ru

УДК 801.82+808.1(476)

МАСТАЦКІ ДЫЯЛОГ ВОБРАЗАЎ: ФІЛАЛАГІЧНЫ АНАЛІЗ ПРАСТОРЫ ДУШЫ І СНЕГУ ГЕНАДЗЯ БУРАЎКІНА І МАРКА ШАГАЛА

Ключавыя словы: філалагічны аналіз, узаемадзеянне розных відаў мастацтваў, сюррэалізм, мастацкі вобраз, параўнальны аналіз, тропы, жываніс, колер.

Артыкул прысвечаны апісанню эстэтычнай функцыі вобразаў у розных відах мастацтва – паэзіі і жыванісе. Філалагічны аналіз як адзін з найбольш прадуктыўных і дакладных метадаў дазваляе выявіць адметныя

асаблівасці паэтычных вобразаў Генадзя Бураўкіна, ролю лексікі і сінтаксісу ў раскрыцці іх зместу. Супастаўленне ахарактарызаваных вобразаў душы і снегу з падобнымі вобразамі карціны і верша Марка Шагала падкрэслівае падабенства і вылучае індывідуальнае ў светапоглядзе аўтараў, а таксама пацвярджае эстэтычную каштоўнасць твораў.

Вобразы, створаныя Генадзем Бураўкіным і Маркам Шагалам, абраныя для аналізу і супастаўлення, выяўляюць узаемадзеянне снегу / зімы з душамі творцаў, адлюстроўваюць беларускую прастору ў незвычайнай форме (у рэалістычным вершы паэта і ў сюррэалістычнай плыні мастака). На першы погляд можа падасца, што такое супастаўленне немагчымае і неапраўданае, аднак яшчэ Шарль Балі ў сваёй знакамітай стылістыцы звяртае ўвагу на тое, што «пісьменнік выкарыстоўвае мову ў эстэтычных мэтах; ён імкнецца стварыць цудоўнае, карыстаючыся словамі, як жывапісец карыстаецца фарбамі, а кампазітар – гукамі. І гэта імкненне амаль заўсёды характэрна мастаку, толькі ў мінімальнай ступені ўласціва чалавеку, які непасрэдна выказвае свае думкі на роднай мове» [2, с. 37]. Акрамя таго, снег і ў Г. Бураўкіна, і ў М. Шагала – гэта тая субстанцыя, праз якую праяўляецца душа, яе стан і ўзаемадзеянне са светам, ствараюцца іншыя мастацкія вобразы. У сваю чаргу Л. У. Шчэрба заўважае, што паэзія вымагае асаблівага лінгвістычнага вывучэння, тлумачэння, стварэння для гэтага асаблівага метаду – «шляху выяўлення значэнняў: слоў, зваротаў, націскаў, рытмаў і таму падобных моўных элементаў, шлях стварэння слоўніка, ці, дакладней, інвентара, выяўленчых сродкаў рускай мовы» [12, с. 27]. І далей навукоўца звяртае ўвагу, што гэта павінны рабіць тыя людзі, якія маюць літаратурную адукацыю і тонкае адчуванне мовы, паколькі «паэтычная мова па сутнасці сваёй не ўсеагульная, а можа быць у асобных выпадках зразумелай толькі вельмі невялікаму колу асоб. Паколькі не ўсялякая музыка, не ўсякі жывапіс усім зразумелы, усім даступны, па крайняй меры непасрэдна» [12, с. 28]. Думаецца, што супастаўляльны аналіз вобразаў аднаго ці розных відаў мастацтваў, лагічны і апраўданы, паколькі дазваляе выявіць і падкрэсліць арыгінальнае, спецыфічнае ў манеры, у творчасці любога мастака (пісьменніка ці жывапісца), акрэсліць сродкі і кірункі, якія ўзмацняюць эстэтычную вартасць кожнага вобраза ці цэлага твора, а пры супастаўленні арыгінальнага вобраза, твора і яго інтэрпрэтацыі іншымі відамі мастацтваў (напрыклад, літаратурны вобраз і яго ўвасабленне сродкамі жывапісу, харэаграфічнага мастацтва, тэатра / кіно ці інш.) – выявіць ступень увасаблення аўтарскай ідэі, сэнсаў, падтэкстаў і г.д. Што тычыцца параўнання арыгінальных і перакладных тэкстаў, супастаўлення вобразаў у творах аднаго аўтара, але створаных пры розных жыццёвых абставінах ці ў розныя перыяды, то такі від аналізу дазваляе выявіць не толькі ступень увасаблення аўтарскай ідэі, аднак і пэўныя змяненні, нюансы і верагоднасць іх, апраўданасць і інш. У любым выпадку супастаўляльны ці любы іншы від аналізу літаратурнага тэксту павінен ісці ад гуча

і марфемы, ад лексемы і фраземы да больш буйных маўленчых адзінак – словазлучэнняў, сказаў, звышфразавых адзінстваў, абзацаў, каб выявіць усе сэнсавыя нюансы і акрэсліць іх мэту ў рэалізацыі эстэтычнай функцыі мовы, у фарміраванні мастацкага вобраза як носьбіта аўтарскай ідэі, яго светабачання, якое трансфармуе, акумулюе рэальнасць у творчасць. Менавіта філалагічны аналіз тэксту бачыцца нам найбольш дакладным спосабам апісання літаратурнага твора, яго спецыфічных маўленчых з’яў, праз якія і праяўляюцца асаблівасці ідыястылю пісьменнікаў. Гэты від аналізу літаратурных твораў мае сваёй канчатковай мэтай не толькі апісаць мастацкі вобраз, ахарактарызаваць усебакова ўсе лінгвістычныя і экстралінгвістычныя яго складнікі, але паказаць шляхі эстэтычнага ўздзеяння на асобу, на яе гарманізацыю праз мастацкую літаратуру і іншыя віды мастацтва.

Варта таксама заўважыць, што і жывапіс, і паэзія «фіксуюць» работу душы, люструюць свет у вобразах як рухомах, так і статычных. І адной з кропак сутыкнення літаратурнай і выяўленчай творчасці з’яўляецца спасціжэнне свету праз колеры і адлюстраванне рэчаіснасці ў колерах. Чэшскі мастацтвазнаўца Ян Балека піша, што «ключ да гістарычнага разумення колераў належыць перш за ўсё лінгвістыцы» [1, с. 109], і гэтая выснова дазваляе нам правесці супастаўляльную характарыстыку вобразаў з апісаннем і тлумачэннем, у тым ліку колеравых характарыстык снегу, зімы, душ творцаў. Швейцарскі мастак Іаханес Ітэн, які прысвяціў жыццё ўніверсальнай колеравай тэорыі, каб зразумець механізм яго дзеяння ў мастацтве, слухна сцвярджае: «Колер – гэта жыццё, і свет без колераў уяўляецца нам мёртвым. Колер – гэта дзіця святла, і святло – яго маці. Святло, як першы крок у стварэнні свету, адкрывае нам праз яго сваю душу» [4, с. 8], і далей ён таксама супастаўляе ролю гука і колеру ў стварэнні вобразаў: «Слова і гук, форма і колер – гэта носьбіты транцэндэнтальнай сутнасці, толькі яшчэ цьмяна намі ўяўляемай. Таксама як гук надае сказанаму слову зьянне, так і колер надае слову асаблівую адухоўленасць. Першапачатковая сутнасць колеру ўяўляе сабой казачнае гучанне, музыку, народжаную святлом» [4, с. 10].

Н.В. Гаўрош у «Слоўніку эпітэтаў беларуска мовы» падае рады вобразных азначэнняў, якія ўсебакова характарызуюць снег. У залежнасці ад ідэі твора, ад маўленчай сітуацыі аўтары акцэнтуюць увагу на розных асаблівасцях гэтай з’явы прыроды: 1. Пра колер, бляск; пра час выпадзення снегу – 45 лексем, 2. Пра гушчыню, хуткасць падзення, глыбіню і вільготнасць і іншыя фізічныя характарыстыкі – 77 адзінак, 3. Пра ўражанне, псіхалагічнае ўспрыняцце снегу – 28 слоў, у тым ліку два эпітэты-прыдаткі. Прыведзеныя ў слоўнікавым артыкуле словы валодаюць як агульнамоўным значэннем, так і індывідуальна-аўтарскім; у пераважнай большасці снег як з’ява прыроды выклікае светлыя пачуцці і адпаведныя асацыяцыі: *На жоўтай-жоўтай пожні / на шэрай-шэрай грэблі / На сіняй-сіняй руні, на цёмнай-цёмнай пушчы / Лёг белы-белы снег* (М. Танк); *Шэрае*

ціхае мора. І свежы, зноў **непераможна белы снег** (Я. Брыль); *Снег дасвецец перапаў / Рана-рана / І ляжыць ён на дварах, / На парканах... Чысты-чысты* (Н. Гілевіч); *Люблю цябе [Беларусь] у веснавых праталінах, / У белай хустцы маладых снягоў* (Р. Барадулін); *Трызніца мне ўсё ліловы вечар, / Вашы сляды на ліловым снягу* (У. Караткевіч); *Люблю глядзець, калі ібялеюць іскрыста-чыстыя снягі* (А. Бачыла); *І маўчым. Ды навошта словы, / Калі падае ціха снег, / Снег блакітны і снег ружовы* (Я. Янішчыц); *А на карнізах і парканах / Ляжаў вільготны цёплы снег* (С. Грахоўскі) і зусім іншае ўспрыманне-асацыяцыя ў Г. Бураўкіна: *А ў памяці вечна стыне / Белы снег, чырвоны снег, / Чорны снег / Нашай святыні – Хатыні* [3, с. 423-427]. Асацыяцыі аўтараў розныя, але яны аб'яднаныя незвычайнасцю светаўспрымання. Нават калі слова рэалізуе сваё першаснае значэнне, то праз структуру (двайны/злітны эпітэт, у склад якога ўваходзяць дзве лексемы з раздзельным або паўзлітным напісаннем) яно ўзмацняе ступень названай якасці і экспрэсіўнасць радка. Мяняюцца асацыяцыі аўтараў, іх пачуцці, мяняецца і колер снегу – *ружовы, ліловы, сіні* і як маўленчая антытэза *чырвоны і чорны снег* (два апошнія эпітэты можна кваліфікаваць як сінонімы да бондараўскага гарачага снегу). Такі снег ваеннага часу, снег, на якім ішлі баі, на якім гінулі людзі: ён становіцца *чырвоным, чорным – гарачым*. Снег – добрае палатно для мастака і пьсьменніка: пачатковая яго сема 'белы' дазваляе на ёй маляваць думкі і пачуцці рознага колеру. У радках Г. Бураўкіна ўзыходзячая колеравая градацыя адлюстроўвае нарастанне пачуццяў аўтара і яго асуджэнне вайны – спачатку белы снег становіцца чырвоным і затым чорным. У Шагалавым вершы ў прозе «Майму гораду Віцебску», створаным у форме ліста, апісваецца асаблівая фарба, якую аўтар шукае, хоча вынайсці: *яна будзе рассыпацца, як зоркі з неба, і асядаць светла і празрыста, як снег на нашы дахі* [11]. Відавочна, што снег у гэтым творы мастака напоўнены светлымі асацыяцыямі-ўспамінамі, паколькі ў наступных радках майстар гаворыць любімаму гораду: *Ты не скажаш мне, што я надта фантазірую і незразумелы табе. Ты сам у глыбіні душы сваёй – такі. Гэта ж твае сны, я іх толькі вывеў на палатно, як нявесту да вянца. Я цябе цалаваў усімі фарбамі і штрыхамі – і не кажы цяпер, што ты не пазнаеш сябе...* Шагала не маляваў, а цалаваў горад усімі фарбамі і штрыхамі, і не сам горад, а яго сны ён вывеў на палатно, і яны таксама белыя, чыстыя, цнатлівыя. Такія пачуцці выклікае ў мастака горад і праяўляюцца яны праз белы колер снегу, сукенкі нявесты. Такая метафарызацыя ў іншасказальнай форме адлюстроўвае трапяткія і чыстыя пачуцці аўтара. Яны, на наш погляд, вельмі выразна праяўляюцца праз снег на карціне «Над Віцебскам» (1914г.): вузкая вуліца любімага горада, справа – жоўтая царква з сінімі невялікімі купаламі, на якіх віднеюцца жоўта-чырвоныя водбліскі, невялікая цёмна-шэрая пабудова – і ўсё гэта за зялёнай агароджай, яшчэ бліжэй – нахілены ліхтар; злева – карычневы штaket, за якім -- дрэўца, белы цагляны будынак з цаглянымі комінамі; і яшчэ далей такія самыя невысокія дамы

за агароджамі, цэрквы. Лініі роўныя, акуратныя, кожная дэталі нібы старанна вымалявана (нават калі ўгледзецца ў крыжы на дальнім плане або аканіцы дамоў). Цэнтральнае месца ў карціне належыць вандроўніку, які ляціць над горадам: у яго на плячы – торба, якую ён трымае левай рукой, у правай руцэ – палка, на галаве – картуз. Чалавек, што ляціць, немалады, у яго барада; ён апрануты ў камзол, штаны, боты – і ўся яго постаць створана ў цёмнай шэра-карычневай колеравай гаме. Прынята лічыць, што гэта сам мастак у думках сваіх і ў снах вяртаецца ў любімы горад. І хаця сам вандроўнік цёмнай выявай з’явіўся гледачу, то гэтым ён ячшэ больш кантрастуе са снегам, сінявата-белым, чыстым – у ім і праявіліся светлыя пачуцці Шагала да роднага горада. Прычым шагалаўскі снег бясконцы, неабсяжны, як душа, што любіць: белая, снежная зямля мае на карціне колеравы працяг у нябёсах. Сапраўды, як свярджае І. Ітэн: «Белы колер выпраменьваецца і выходзіць за свае межы» [4, с. 19] – у Марка Шагала гэта межы нябёсаў, менавіта такая душа самога мастака. Белы, як адзначае мастацтвазнаўца Л.Н. Міронава, – гэта колер сонечнага святла ў поўдзень, колер самога дня як антыподу ночы [белы дзень – А. П.]. Белое – гэта і ўсялякае дабро ў процівагу чорнаму, якое ў пераважнай большасці абазначае зло [8, с. 48]. У любым выпадку колер і яго значэнні ў жывапісе, у літаратурнай творчасці ці інш. – гэта і вопыт, назапашаны грамадствам, і аўтарскае, сітуацыйнае ўспрыманне з’яў. Колер для чалавека – «ёсць носьбіт некаторага паведання, падобна таму як слова – носьбіт якога-небудзь сэнсу. Так узнікае мова колеру» [8, с. 15]. І калі цёмная фігура вандроўніка – сімвал смутку па родным горадзе, то белы, бязмежны, аж да аблокаў, снег ёсць сімвал светлых пачуццяў аўтара; у сваю чаргу жоўты колер праваслаўнай царквы можа гаварыць нам пра тое, што мастак у далёкіх жыццёвых вандроўках не расстаецца з Богам: жоўты колер, як правіла, нагадвае пра з’яўленне ранішняга сонца [4, с. 87], пра энергію, цяпло, рух [5, с. 58].

Дарэчы Генадзь Бураўкін у адным са сваіх твораў выкарыстоўвае менавіта жоўты колер, каб паказаць чысціню, цнатлівасць снегу. Вядома, белы, як правіла, на кантрасце з чорным найбольш яскрава выяўляе сваё значэнне, аднак у кантэксце верша “Снег у кастрычніку” чысціня, святло белага колеру падкрэсліваецца, адцяняецца жоўтым: *На белым снезе – жоўтыя лісты. / Нібыта охры высахлыя капкі, / Нібыта гусак выцвілыя лапкі / І хоць бы лапкі голай чарнаты. У першым чатырохрадокоўі аўтар здзіўляецца з бела-жоўтай прасторы: праз параўнанне лістоў з капкамі высахлай фарбы і з выцвілымі лапкамі гусак быццам запальваецца жоўтыя агеньчыкі на белым снезе. У сваю чаргу метафара і эпітэт у выразе і хоць бы лапкі голай чарнаты падкрэсліваюць пустэчу і бессэнсоўнасць цёмнага (чорнага). Прырода – не чалавек: у яе іншыя сілы, свой талент, і свой густ, якія, узаемадзейнічаючы, ствараюць гармонію свету, а магчыма, ідэальны свет: Такое ўмее толькі першы снег – / Усё засыпаць чыста і найўна. Праз выдзеленую аўтарскую метафару снег трансфармуецца са з’явы прыроды*

ў жывую істоту, якая напаўняе белізной, светласцю навакольную прастору і душу чалавека. Паэт трансліруе нам гэтымі радкамі важную думку верша: хараство светлых фарбаў прыроды заклікана Усявышнім, каб ачысціць душы людзей; чалавек павінен у прыроды вучыцца гармоніі. Аўтарскае ўяўленне вядзе чытача далей у белую, чыстую казку прыроды: з дапамогай персаніфікацыі паэт пераўтварае вецер у чалавека-чараўніка, якому падуладна паяднасць летні жнівень – восеньскі кастрычнік – зімовы / снежаньскі белы снег: *А потым вецер з залатога жніўня / Раптоўна прынясе стракаты мех / І вытрасе пад клёнамі наспех, / Зіму і лета паяднаўшы дзіўна...* Тры часавыя прасторы аб'ядналіся ў адной з'яве прыроды – снег у кастрычніку – і не пасварыліся, не сталі канфліктаваць праз рознакаляровыя адценні, а дамовіліся аб прэстай гармоніі праз эпітэт **стракаты**. Цеплыня лета і холад зімы, белы і жоўты колеры, а таксама прэсты ў прыродзе ўвасабляюць светлыню, чысціню, наіўнасць. І гэта невыпадковасць, бо **Прырода – найвыдатнейшы мастак, / Яна знайшла гармонію і меру**. Праз перыфразу і метафару аўтар выказвае яшчэ адну важную думку: ён перакананы, што гармонія – гэта вынік таго, што ў прыродзе заўсёды ёсць тое, што яднае, ураўнаважвае, упарадкавае розныя, супрацьлеглыя рэчы; задача чалавека – убачыць ці адчуць гэта, не парушыць і, нарэшце, вучыцца і пераймаць. Паэт і сам, *ступаючы на дыбачках па скверу, думае, як перанесці на паперу, на палатно / Чароўны свет здзіўлення і даверу, / Дзе нават ні намёку чарнаты?.. Вобраз на белым снезе – жоўтыя лісты* сімвалізуе аўтарскае ўяўленне чысціні, святла і даверу. І каб падкрэсліць сваё захапленне і здзіўленне, надаць сэнсава-эмацыянальную заершанасць твору, Генадзь Бураўкін паўтарае выдзелены радок двойчы (у пачатку і напрыканцы верша), утвараючы тым самым фігуру калыца. Сінтаксіс верша ў параўнанні з тропамі выглядае даволі сціпла, аднак відавочна, што паэт прытрымліваецца той маўленчай гармоніі, якая не ўскладняе выклад, не парушае паэтычную цішыню і вытанчанасць вобраза. Тры ўмоўчання ў канцы радкоў таксама падкрэсліваюць задуманасць, заапаўнаважваюць руху (акрамя парыву ветру, які вытрасае мех з лісцем), сцішанасць стану прыроды і душы чалавека: *Зіму і лета, паяднаўшы дзіўна...; Дзе нават ні намёку чарнаты?..; На белым снезе – чорныя лісты...* У сваю чаргу здзіўленне і захапленне з прыроднай прыгажосці выяўляецца праз спалучэнне пыталніка са шматкроп'ем. Анафара як адзінапачатак некаторых рэплік стварае інтанацыю разважлівасці і задуманасці, злучае разважанні паэта – стварае непадзельную вершаваную прастору: **Нібыта** *охры высахлыя лапкі, / Нібыта гусак выцвілыя лапкі; Хто скажа мне, што нешта тут не так, / Што гэта – выпадковасць?; І як нам перанесці на паперу, / Як затрымаць на палатне няўзнак*. Магчыма, вобраз не быў бы дасканалым, каб аўтар не задзейнічаў экспрэсіўныя магчымасці гукапісу: літаральна кожны радок праз назапашванне ў словах шыпячых і свісцячых зычных шапаціць жоўтымі лістамі, і чытачу ўяўляецца, як ідзе восень: *Такое ўмее*

толькі першы снег – / Усё засыпаць чыста і наіўна...; чароўны свет здзіўлення і даверу; ступаючы на дыбачках па скверу і г.д.

Вывявіўшы адметныя характарыстыкі вобразаў Генадзя Бураўкіна і Марка Шагала, можна сказаць, што снег са сваёй асаблівай гісторыяй у вершы і вандроўнік над Віцебскам на палатне маюць сімвалічны сэнс, паколькі сімвал – гэта абагульняльны, шматзначны вобраз, які валодае асаблівым зместам у творчасці аднаго ці розных аўтараў. Душа, якая ў паэтычным тэксце захапляецца характам прыроды, чыстая і светлая – белая: мы даём тое, што маем, мы транслюем у маўленні, ва ўчынках і паводзінах тое, чым жывём і чым напоўнены. Душа, напоўненая светлынёю і шчасцем, выпраменьвае шчасце і святло і наадварот. Што да вобразаў М. Шагала і да яго душы, то відавочная аналагічная выснова, нягледзячы на тое, што мастак адмаўляецца ад таго, што ён сам малюе, і сцвярджае, што ён запісаў сны свайго любімага горада. Сны гэтыя белыя, светлыя – ён вынайшаў фарбу колеру снегу, якую шукаў; менавіта гэтая колеравая сімволіка на карціне «Над Віцебскам» перадае яго шчырыя, трапяткія пачуцці. Не можа душа маэстра, якая выпраменьвае любоў і святло, быць дзіравай: *Во мне растут зеленые сады, / Нахоченные скорбные заборы, / И переулочки тянутся кривые. / Вот только нет домов. / В них мое детство. / И, как оно, разрушилось до нитки. / Летят по небу бывшие жильцы. / Где их жильё? / В моей душе дырявой...* [10, с. 165]. У дзіравай душы не могуць жыць ні людзі, ні пачуцці, тым больш чыстыя і светлыя. Усёй сваёй творчасцю мастакі пацвярджаюць, што душа можа быць такой і ёсць такая, як снег, намаляваныя словамі і фарбамі, і што кожны з мастакоў у жыцці сваім мае такую справу, якая не закрывае, а наадварот, адкрывае зоркі і неба.

Думаецца, эстэтычная вартасць мастацкіх вобразаў (і паэтычнага, і выяўленчага) -- у высокай ідэі, якую яны ў сабе ўвасабляюць, у іх зрокавай запамінальнасці, у магчымасці закрануць пачуцці суб'едніка (праз мастацтва «рукаюцца» душы) – чытача, гледача, слухача з тым, каб заахоціць яго рабіць дабро і, магчыма, самому тварыць.

Паколькі розныя віды мастацтваў не існуюць ізалявана, а ўзаемадзеінічаюць паміж сабой, узаемапранікаюць, а літаратура, акрамя ўсяго, становіцца крыніцай стварэння вобразаў іншых відаў мастацтва, лічым дадзены від аналізу магчымым, апраўданым. Праведзены супастаўляльны аналіз вобразаў розных відаў мастацтва з дапамогай метадаў і прыёмаў філалагічнага аналізу як лінгвістычны эксперымент можа стаць працягам развіцця стылістыкі мастацкай літаратуры – вобразнай супастаўляльнай лінгвістыкі тэксту. Такі кірунак будзе спрыяць развіццю і фарміраванню вобразнага мыслення, эстэтычнага густу і развіццю культуры маўлення і культуры асобы.

Літаратура

1. Балек, Ян. Синий – цвет жизни и смерти. Метафизика цвета/ Ян Балека – М.: Искусство. – XXI век, 2008. – 408с.
2. Балли, Ш. Французская стилистика: пособие / Ш. Балли – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 392 с.
3. Гаўрош, Н.В. Слоўнік эпітэтаў беларускай мовы / Н.В. Гаўрош. – Мінск: Выш. шк., 1998. – 603 с.

4. Иоханнес, Иттен. Искусство цвета/ Перевод с немецкого // Иоханнес. Иттен – 2-е изд. – М.: Д. Аронов; 2001. – 96 с.
5. Лашкевич, В.Н. Цветоведение: учебное пособие / В. Н. Лашкевич. – Ростов-на-Дону: ИАрХИ ЮФУ, 2009. – 132с.
6. Лукин, В. А. Художественный текст: основы лингвистической теории, аналитический минимум / В. А. Лукин. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Ось-89, 2005. – 559 с.
7. Миронова, Л.Н. Цвет в изобразительном искусстве / Л.Н. Миронова – Минск: Беларусь, 2002. – 150 с.
8. Миронова, Л.Н. Учение о цвете/ Л. Н. Миронова – Минск: Высшая школа, 1993. – 463 с.
9. Москвин, В.П. О категориях лексической стилистики / В.П. Москвин // Рус.яз. в shk. – 2017. – № 7. – С. 18–24.
10. Русецкий, А.В. Между земным и магическим: к портрету мастера / А.В. Русецкий. – Минск: Четыре четверти, 2019. – 178 с.
11. Русская книга о Марке Шагале [электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://coollib.com/b/567024-lyudmila-vladimirovna-hmelnitskaya-russkaya-kniga-o-marke-shagale-tom-1/read> – Дата доступа: 27.03.2024
12. Щерба, Л.В. Избранные работы по русскому языку / ред. М.И. Матусевич / Л.В. Щерба – Акад. наук СССР, Отд-ние лит. и яз. – М.: Учпедгиз, 1957. – 186, [2] с.

A.M. Pisarenko

The Belarusian State University of Culture and Arts

e-mail: kaffiloll@mail.ru

Artistic dialogue of images: philological analysis of the space of the soul and snow by Gennady Buraukin and Marc Chagall

Key words: philological analysis of the text, interaction of different types of art, surrealism, artistic image, comparative analysis, sound image, trails, painting, color.

The article is devoted to the description of the aesthetic function of images in various types of art – poetry and painting. Philological analysis, as one of the most productive and accurate methods, allows us to reveal distinctive features of Gennady Buraukin's poetic images, the role of phonics and syntax in revealing their content. Comparison of the characterized images of the soul and snow with similar images of Marc Chagall's paintings and poems emphasizes the similarity and highlights the individual worldview of the authors, as well as confirms the aesthetic value of the works.

Ю.В. Подковырин

Российский государственный гуманитарный университет

e-mail: mail1981@list.ru

УДК 801.7

К ВОПРОСУ О СМЫСЛОВЫХ ПАРАМЕТРАХ СЛОВЕСНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ЛИТЕРАТУРНОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ

Ключевые слова: словесная организация, художественный смысл, автор, герой, герменевтика, инкарнация.

Статья посвящена выявлению и описанию особенностей актуализации смысла в словесной структуре литературного произведения; определены семантические контексты, в которых описывается художественное